

Sygn. akt III AUa 1079/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Antonina Grymel (spr.)
Sędziowie	SSA Lena Jachimowska SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania H. D. (H. D.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji ubezpieczonego H. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 17 kwietnia 2019 r. sygn. akt XI U 2739/18

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1079/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 listopada 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił H. D. prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Wskazał, iż orzeczeniem z dnia 23 października 2018r. lekarz orzecznik ustalił, iż jest on częściowo niezdolny do pracy, natomiast daty powstania niezdolności do pracy nie da się ustalić, w związku z czym za datę jej powstania przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku, tj. 10 kwietnia 2017r., co z kolei oznacza, iż

w dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku oraz przed powstaniem niezdolności do pracy, tj. w okresie od 10 kwietnia 2007r. do 9 kwietnia 2017r. udokumentował okres składkowy wynoszący jedynie 2 lata, 5 miesięcy i 28 dni, zamiast wymaganych 5 lat takich okresów. Jednocześnie podano, iż okres od 15 listopada 1991r. do 19 maja 1994r. i od 1 września 1994r. do 15 listopada 1994r. nie został uwzględniony w łącznym wymiarze okresów składkowych i nieskładkowych (wynoszących 32 lata, 2 miesiące i 27 dni) z uwagi na brak karty zasiłkowej potwierdzającej okresy niezdolności do pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się obliczenia renty z całości lat pracy.

Organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania w oparciu o art. 477⁹ § 3¹ k.p.c., ewentualnie domagając się oddalenia odwołania - powołując się na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2019r. oddalił odwołanie.

W ogłoszonych ustnie motywach wyroku Sąd Okręgowy podał, iż ubezpieczony w okresie od 26 marca 2017r. do 24 maja 2017r. był uprawniony do świadczenia rehabilitacyjnego. W dniu 10 kwietnia 2017r. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Decyzją z dnia 12 czerwca 2017r. organ rentowy odmówił przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie przepisów art. 57, 58, 12 i 13, powołując się m.in. na brak niezdolności do pracy, co wynika z orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 23 maja 2017r. oraz niespełnienia warunków składkowych i nieskładkowych. Rozpoznając odwołanie od tej decyzji tutejszy Sąd postanowieniem z dnia 11 września 2018r. w sprawie sygn. akt X U 1211/17 uchylił wskazaną decyzję i postępowanie umorzył. Orzeczeniem lekarza orzecznika z dnia 23 października 2018r. uznano, iż ubezpieczony w aktualnym stanie zdrowia jest częściowo niezdolny do pracy na okres do 30 listopada 2019r., zaś daty powstania niezdolności nie da się ustalić. Odpis orzeczenia został doręczony ubezpieczonemu w dacie badania i w określonym prawem terminie nie został wniesiony sprzeciw do komisji lekarskiej.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika także, iż ubezpieczony wykazał 26 lat, 11 miesięcy i 20 dni okresów składkowych oraz 5 lat, 3 miesiące i 7 dni okresów nieskładkowych, czyli łącznie 32 lata, 2 i miesiące 27 dni. W ostatnim dziesięcioleciu przed przedłożeniem wniosku, czyli w okresie od 10 kwietnia 2007r. do 9 kwietnia 2017r. udokumentował okres składkowy w wymiarze 1 roku, 10 miesięcy i 13 dni oraz okres nieskładkowy w wymiarze 7 miesięcy i 15 dni, który został ograniczony do wysokości 1/3. Łącznie wykazano 2 lata, 5 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił okresu od 15 listopada 1991r. do 19 maja 1994r. i od 1 września do 15 listopada 1994r.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał, iż zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-2, 3b, 4, 6-7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8, 9a, 10a, 11-12, 13a, 14a, 15-17 oraz w art. 7 pkt 1-4, 5a, 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów, z tym jednak zastrzeżeniem, iż ostatniej z wymienionych przesłanek nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 25 lat dla mężczyzn oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Sąd zaznaczył, iż prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w rozumieniu cytowanego wyżej przepisu przysługuje zatem tylko w przypadku kumulatywnego spełnienia określonych w nim przesłanek, przy czym istnienie niezdolności do pracy w stopniu co najmniej częściowej niezdolności, stanowi jeden z koniecznych i istotnych warunków uzyskania przedmiotowego prawa.

Podniósł także, iż postępowanie orzecznicze wykazało istnienie częściowej niezdolności ubezpieczonego do pracy, wobec czego wskazany przepis umożliwiający nabycie prawa do świadczenia, w związku z wykazaniem podanego wyżej okresu składkowego i nieskładkowego, nie może być zastosowany, albowiem ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

Sąd I instancji podkreślił jednocześnie, iż chociaż odwołujący zakwestionował wysokość ogólnego stażu pracy, jego zdaniem okoliczność ta w niniejszej sprawie nie ma znaczenia.

Zwrócił także uwagę, iż art. 58 ust. 1 pkt 5 przewiduje, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat, jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, do którego nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy szkoleniowej - ust. 2.

Sąd Okręgowy stwierdził również, iż odwołujący nie kwestionował wymiaru okresu obliczonego przez organ rentowy w ostatnim dziesięcioleciu, wskazując przy tym, iż ust. 4 zacytowanego przepisu określa, że przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 30 lat dla mężczyzn, który jest całkowicie niezdolny do pracy.

Odwołujący nie spełnia przesłanki całkowitej niezdolności do pracy i chociaż w toku niniejszego postępowania zakwestionował treść orzeczenia lekarza orzecznika, zarzuty te nie mogą jednak zostać uwzględnione wobec niewniesienia sprzeciwu od orzeczenia z dnia 23 października 2018r.

Biorąc pod uwagę cytowane przepisy oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd I oddalił odwołanie.

Apelację od przedstawionego orzeczenia wywiódł ubezpieczony, nie formułując zarzutów, jak również wniosków.

Podniósł, iż lekarz orzecznik w dniu 23 października 2018r. potwierdził jego niezdolność do pracy do dnia 30 listopada 2019r. z powodu miażdżycy prawej nogi, braku tętna i niedokrwistości oraz chorób towarzyszących: bólu kręgosłupa lędźwiowego i szyjnego oraz nadciśnienia tętniczego. Okresowa niezdolność do pracy powstała od dnia 31 października 2017r.

Wskazał także, iż w dniu 23 kwietnia 2018r. i 8 maja 2018r. przeprowadzono u niego zabiegi operacyjne na oddziale chirurgii naczyniowej, po których stan jego zdrowia nie polepszył się - choroba postępuje. Oczekuje na kolejną wizytę u specjalisty chirurga naczyniowego.

Apelujący stwierdził nadto, iż jego zdaniem data rozpoczęcia choroby zgodnie z wnioskiem biegłego sądowego w opinii z dnia 13 stycznia 2018r. powinna być określona na dzień 31 października 2017r.

Zaznaczył również, iż organ rentowy nie uwzględnił okresu jego pracy od 10 września 1991r. do 19 maja 1994r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego, zmierzająca do wzruszenia zaskarżonego wyroku, zasłużyła na uwzględnienie.

Spór w rozpatrywanym przypadku dotyczył uprawnień H. D. do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Stosownie do treści art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity:

Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.), przedmiotowe świadczenie przysługuje ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy - pkt 1; ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (w przypadku niezdolności do pracy powstałej w wieku powyżej 30 lat wynosi 5 lat i po myśli art. 58 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 58 ust. 2 tej samej ustawy powinien przypadać

w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej) - pkt 2; niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w tym przepisie albo nie później niż

w ciągu 18 miesięcy od ich ustania - pkt 3.

Przypomnieć także należy, iż po myśli art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawą do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Jeżeli odwołanie opiera się także na zarzucie nierozpatrzenia wniesionego po terminie sprzeciwu od tego orzeczenia, a wniesienie sprzeciwu po terminie nastąpiło

z przyczyn niezależnych od osoby zainteresowanej, sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie.

W takim przypadku organ rentowy kieruje sprzeciw do rozpatrzenia do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Nie budzi wątpliwości, iż od stanowiącego podstawę wydania zaskarżonej decyzji orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 23 października 2018r. stwierdzającego jego częściową niezdolność do pracy do końca listopada 2018r. oraz wskazującego, iż nie da się ustalić daty powstania niezdolności do pracy, ubezpieczony nie wniósł sprzeciwu do komisji lekarskiej.

Mimo, iż w odwołaniu od kontrolowanej decyzji ubezpieczony domagał się jedynie obliczenia renty z całości lat pracy, na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2019r. stwierdził także, iż w jego ocenie istniała możliwość ustalenia daty powstania niezdolności do pracy.

Jakkolwiek w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się zarówno jego odrzucenia, jak też oddalenia odwołania w razie merytorycznego rozpoznania, Sąd I instancji, chociaż faktycznie przyjął, iż odwołanie nie opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 23 października 2018r., jednocześnie uznał jednak, iż nie może uwzględnić kwestionowania przez odwołującego treści przedmiotowego orzeczenia, albowiem nie został wniesiony sprzeciw do komisji lekarskiej.

Powyższa okoliczność, świadcząca o oczywistej niekonsekwencji Sądu Okręgowego, jednocześnie prowadzi również do jednoznacznego wniosku

o nierozpoznaniu przez ten Sąd istoty sporu, dodatkowo w stopniu wymagającym przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, czyniąc koniecznym uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Podejmując się bowiem merytorycznego rozpoznania niniejszej sprawy, Sąd I instancji nie tylko nie podjął żadnej próby ustalenia, czy i w jakim dziesięcioleciu skarżący legitymuje się wymaganym 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, jak również zaniechał kontroli wspomnianego orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 23 października 2018r. w zakresie faktycznej daty powstania niezdolności H. D. do pracy, co wymaga wyjaśnienia przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Dopiero tak zgromadzony materiał dowodowy pozwoli bowiem na prawidłowe rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Z przedstawionych względów, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak sentencji.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia